

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА 3 1955 ГОДА ●

● NO.43 (3115) ●

● ЧАЦВЕР, 20 лістапада, 2008

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Каб добра памятаць — трэба дакладна ведаць
У Беларускім дзяржаўным музеі Вялікай Айчыннай вайны адбылася прэзентацыя новага альбома Уладзіміра Ліхадзедава **Стар. 2**

Знічкі Айчыны
Стар. 3

З’явы адлюстраваліся ў выразных імгненнях
Фотаздымкі БелТА прадставілі ў Кішыніёве **Стар. 4**

Сцежкамі Міцкевіча

Выстава ў Мінску расказвае пра жыццёвы і творчы шлях паэта

На выставе, якая прысвечана 210-годдзю Адама Міцкевіча

Людміла Мінкевіч

Так, гэтай імпрэзай распачалося святкаванне 210-годдзя з дня нараджэння Адама Міцкевіча. Чаго толькі не пабачыў ён за сваё жыццё. З кім не быў знаёмы — і з Пушкіным, і з Гётэ, і з Куперам... У якія краіны не падарожнічаў, якіх вяршынь не дасягнуў! Нездарма ж “сваім” яго лічаць беларусы, літоўцы, палякі.

Некалі Гётэ напісаў: “Калі хочаш зразумець паэта, пабывай на яго радзіме”. Што з’яўляецца для Міцкевіча малой радзімай, не выклікае сумненняў — гэта беларуская зямля. У прыватнасці — фальварак Завоссе, Навагрудак, Карэлічы, Шчорсы, Туганавічы... Гэтыя і іншыя мясціны, якія звязаны з асобай Міцкевіча, адлюстраваны ў фотаздымках, што выстаўлены ў Дзяржаўным музеі гісторыі беларускай літаратуры.

Пленэр, у якім прынялі ўдзел фотамайстры з Беларусі, Літвы і Польшчы, быў арганізаваны пры фінансавай падтрымцы Польскага інстытута ў Мінску і беларускага грамадскага аб’яднання “Фотамастацтва”. А ва ўдзельнікаў пленэру было жаданне паказаць зямлю, якая захавала тую

прыгажосць, непаўторнасць, велічнасць, што натхнялі паэта.

Цікава і незвычайна прадстаўлена ўсё гэта на выставе “Беларусь вачамі трох народаў”. Магутнае дрэва з моцнымі каранямі ў парку пасёлка Першамайскі (аўтар фота — С.Плыткевіч) і слабы плюшч, што ўецца па агароджы (аўтар — В.Вядрэнка), сімвалізуюць цягу да жыцця.

Што з’яўляецца для Міцкевіча малой радзімай, не выклікае сумненняў — гэта беларуская зямля. У прыватнасці — фальварак Завоссе, Навагрудак, Карэлічы, Шчорсы, Туганавічы... Гэтыя і іншыя мясціны, якія звязаны з асобай Міцкевіча, адлюстраваны ў фотаздымках, што выстаўлены ў Дзяржаўным музеі гісторыі беларускай літаратуры

Побач на здымках змрочнае сумнае неба, бы мінулае беларусаў, і пяшчотныя беласнежныя рамонкі пад светлай блакітнай прыроднай страхой. Велічныя храмы, што цягнуцца вежамі ўвысь, прысаджыстыя сялянскія хаты, сучасныя асфальтаваныя дарогі і размытыя дажджом пяшчаныя сцежкі...

Па-рознаму падыйшлі мастакі і да тэхнікі выканання работ. Віктар Сядых, да прыкладу, аформіў фотаздымкі ў выглядзе

старых мініяцюрных паштовак. Каб разгледзець храмы ў вёсках Паланэчка, Райца, Любча, даводзіцца падыходзіць да работ амаль ушчыльную. А вось фотаздымкі Ежы Пентака выкананы, наадварот, у вялікім фармаце, і ўпусціць важную дэталь тут складана. Цікавыя работы паляка Кшыштафа Макоўскага: малюнкi размыты такім чынам,

раўдныя ці ўяўныя) так, быццам майстра паэтычнага слова нядаўна пакінуў рабочае месца, паклаўшы іх на няскончаны рукапіс. А возера Свіцязь у выкананні Сяргея Плыткевіча! Менавіта такім, здаецца, бачыў і апісаў яго ў баладах паэт: “Між дрэў, бы ў вяночку, адкрыецца воку / Там возера Свіцязь, як дзіва.”

Незвычайную атмасферу на адкрыцці фотавыставы стваралі музыка Міхала Клеафаса Агінскага, дэкламаваныя вершы паэта.

Дарэчы, спрэчак, чый жа Адам Міцкевіч, ва ўдзельнікаў праекта нават не ўзнікала. “Ён наш, агульны, — выказаўся Эдмінас Багдонас, пасол Літоўскай Рэспублікі ў Рэспубліцы Беларусь.

“У наступным годзе, — захоплена дзеліцца планами аўтар ідэі, дырэктар грамадскага аб’яднання “Фотамастацтва” Сяргей Плыткевіч, — мяркуецца другая частка пленэру, якая адбудзецца ў Літве, потым — у Францыі, Турцыі, Расіі... А вынікам работы стане фотаальбом “Шляхам Адама Міцкевіча”, дзякуючы якому гэты чалавек планетарнага маштабу аб’яднае яшчэ больш народаў”.

ВЕСТКІ

Плён стасункаў

Аляксандр Піменаў

Расійскаму мастаку Валянціну Сідараву ўручаны ордэн Францыска Скарыны.

У адпаведнасці з указам Прэзідэнта Аляксандра Лукашэнкі, гэтай узнагароды жывапісец удасцеоны за вялікі асабісты ўклад у развіццё беларуска-расійскіх культурных сувязяў. Валянціна Сідарава добра ведаюць у Беларусі. Яго выставы неаднаразова праходзілі не толькі ў Мінску, але і ў іншых гарадах рэспублікі.

Цырымонія ж узнагароджання праходзіла ў Маскве ў Траццякоўскай галерэі, дзе адбылося ўшанаванне Валянціна Сідарава з нагоды яго 80-годдзя і дзе адкрылася персанальная выстава мастака, якая ўключае больш за сто твораў. Валянцін Сідараў вядомы, перш за ўсё, як аўтар вясковых пейзажаў. Яго сюжэты праўдзівыя і пранікнёныя. Гэта не проста па-майстэрску выкананыя малюнкi сялянскага побыту і прыгажосці роднай прыроды, а глыбокі вобраз Расіі, захаваны таленавітым пэндзлем рэаліста.

Да спадобы — творчасць суседзяў

Таццяна Каравенкава

Кніга беларускага паэта выдана на літоўскай мове.

Прэзентацыя кнігі Алеся Разанава “Паляванне ў райскай даліне” адбылася ў пасольстве Літвы ў Мінску. На вечары былі таксама прадстаўлены перакладзены на літоўскую мову зборнік сучаснай беларускай паэзіі “Святло ў вокнах”, дзіцячая кніга Бірутэ Ёнушкайтэ “Вусатая гісторыя Левука” і беларуска-літоўска-польскі альманах “Словы і фарбы”. Пасол Літвы Эдмінас Багдонас нагадаў, што беларуская мова была “канцылярскай мовай Вялікага княства Літоўскага і шырока выкарыстоўвалася ў нашых краях”. “Для нас, літоўцаў, беларуская мова была і з’яўляецца вельмі блізкай мовай, — сказаў дыпламат. — На мой погляд, важна, што беларуская мова, як адна са славянскіх моваў, больш усяго набыла літоўскі характар. Гэта толькі падкрэслівае блізкасць і падабенства нашых народаў, а таксама наш абавязак захоўваць блізкасць нашых культур”.

Каб добра памятаць — трэба дакладна ведаць

У Беларускай дзяржаўным музеі Вялікай Айчыннай вайны адбылася прэзентацыя новага альбома Уладзіміра Ліхадзедава

Адам Мальдзіс

Мабыць, вы, шаноўныя чытачы, заўважылі, глядзячы апошнія паведамленні па тэлебачанні, што 11 лістапада заходнееўрапейскія палітыкі, якія з'яўляліся ў кадры, мелі ў лацканах піджакоў сцяблінкі чырвонага маку. Гэта — у памяць пра тых тысяч і тысяч воінаў і мірных грамадзян, якія загінулі ў час першай сусветнай вайны. Праўда, у той час людзі цешылі сябе надзеяй, што яна стане апошняй масавай бойняй. Ніхто ж не думаў, што будзе яшчэ і другая сусветная. Таму тагачасную называлі вялікай еўрапейскай вайной. Калі расійская імператрыца за свае грошы пабудавала ў Мінску, на Старажоўскіх брацкіх могілках, дзе пахавана каля пяці тысяч памерлых у 11 лазарэтах горада праваслаўных салдат і афіцэраў, часовую драўляную капліцу, то сказала, каб над уваходам у яе напісалі: "Воінам вялікай еўрапейскай вайны". Вайна гэтая для Заходняй Еўропы скончылася 11 лістапада 1918 года падпісаннем перамір'я ў Камп'енскім лесе на французска-нямецкім памежжы.

Уладзімір Ліхадзедаў гатовы шмат раскажаць пра сваё захапленне

Тую ж памятную дату мінчане адзначылі 11 лістапада 2008 года ўрачыстасцю ў Беларускай дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Тут адкрылася ўнікальная выстава матэрыялаў з калекцыі лаўрэата прэміі "За духоўнае адраджэнне" Уладзіміра Ліхадзедава, дарэчы, сталага аўтара нашай газеты. Ён сабраў шматлікія паштоўкі, якія былі выдадзены па здымках, зробленых нямецкімі салдатамі і афіцэрамі ў заходняй, акупіраванай тады частцы Беларусі, а таксама фатаграфіі з перадавой, аўтарства якіх на-

лежыць расійскім воінам. На іх паказаны падзеі на фронце і ў тыле, паўсядзённае жыццё мірнага насельніцтва, віды гарадоў і мястэчак, пра якія раней мы мелі вельмі прыблізнае ўяўленне.

Адначасова адбылася прэзентацыя альбома Уладзіміра Ліхадзедава "Беларусь праз фотааб'ектыў нямецкага салдата. 1915–1918" (у 1914 годзе акупацыйная хваля яшчэ не дасягнула беларускіх зямель). У ім — шэсць раздзелаў: "Гарады", "Мястэчкі", "У тыле", "Фронт", "Брэсцкі мір", "Памяць" (пра пахаванні, часам супольныя для воінаў абедзвюх армій). Кніга выйшла ў такім жа фармаце, які мелі ранейшыя сямейныя альбомы.

Прадстаўнікі пасольстваў Германіі, Расіі, Украіны, дырэктар музея Сяргей Азаронак далі высокую ацэнку альбому: як яго першаадкрывальніцкаму зместу, так і выдатнаму паліграфічнаму выкананню (выдавецтва "Тэхналогія"). Друкавалася кніга ў Беластоку ў шырока вядомым "Ортдруку". Такім шляхам альбом набыў дадатковую каштоўнасць для аматараў прыгожай і рэдкай кнігі.

Рысы абнаўлення

Заканчваецца рэканструкцыя Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета.

Хутка будзе здадзена ў эксплуатацыю частка будынка тэатра, у якой размесціцца беларуская опера. Ужо практычна скончана рэстаўрацыя рэпетыцыйнай залы для оперы, адміністрацыйных, падсобных памяшканняў, грымёркі. Будаўнікі заканчваюць аздабленне, ідзе пастаўка мэблі.

Поўнасьцю рэканструкцыю будынка будзе скончана яшчэ сёлета. А першы спектакль на абноўленай сцэне запланаваны на пачатак сакавіка 2009 года.

У восень — па-зімоваму

Каля мінскага Палаца спорту пачаў працаваць каток са штучным пакрыццём.

Ужо ў першы дзень каток наведлі сотні аматараў канькоў. Тут працуюць пункты пракату інвентару, гандлёвыя ларкі. Катацца можна ўсю ноч — ёсць асвятленне.

Зімой у Мінску будзе заліта каля дваццаці пляцовак для масавага катання. У сталіцы за зімовы сезон запланавана правесці амаль 500 спартыўных мерапрыемстваў, у якіх прыме ўдзел каля паўмільёна чалавек.

Гасціннасць вабіць здалёк

З кожным годам усё больш маладых людзей з замежжа прыязджае ў нашу краіну, каб атрымаць вышэйшую адукацыю. У адным толькі Беларускай дзяржаўным універсітэце вучыцца каля 1000 студэнтаў з 30 краін свету. Большасць — з Кітая. Карэспандэнт «Голасу Радзімы» пагутарыла з аспіранткай БДУ Лян Цзін.

— Лян Цзін, а што прывяло вас у Беларусь?

— Захапленне майго дзядулі вашай краінай. Яшчэ ў часы Савецкага Саюза ён вучыўся ў Маскве і прыязджаў у Беларусь на экскурсію. Яму ў вас вельмі спадабалася. Пазней ён часта дзяліўся сваімі ўражаннямі са мной, дзядуля выправіў мяне вучыцца ў Беларусь. Ды і мне таксама вельмі хацелася паглядзець на краіну дзядуліных казак сваімі вачыма. Тым больш што дыплом беларускага ўніверсітэта высока ацэньваецца ў КНР.

— Калі прыгадаць ваш прыезд у Мінск, якое адрозненне ад Кітая адразу ж кінулася вам у вочы?

— У Мінску вельмі шмат дрэваў. Мне вельмі падабаецца гуляць па вуліцах горада летам, бо лета, на маю думку, — самая прыгожая пара года для Беларусі. Асабліва прыемна, калі на вуліцах мала людзей, ёсць магчымасць атрымаць асалоду ад цішыні, якой няма ў маім родным горадзе.

— Што вы ведалі пра Беларусь, калі ехалі сюды вучыцца? Ці змянілася

ваша ўяўленне пра краіну зараз?

— Я ведала, што тут жывуць добразычлівыя і працавітыя людзі. І гэтак мярканне засталося нязменным. А ўвогуле ў параўнанні з тым, што было гадоў пяць таму, калі я толькі прыехала, шмат чаго змянілася. Мне здаецца, жыццё ў Беларусі стала

лепшым.

— Ці давалося вам бачыць выступленні беларускіх артыстаў? Якое ўражанне яны пакінулі?

— Я была ў Вялікім тэатры оперы і балета, у Нацыянальным акадэмічным тэатры імя Я.Купалы, Нацыянальным акадэмічным драматычным тэатры імя М.Горкага, Беларускай дзяржаўным музычным тэатры. Ведаецца, мне спадабаліся ўсе спектаклі, што я бачыла. Па манеры выканання яны вельмі адрозніваюцца ад таго, што можна ўбачыць у кітайскім тэатры. Справа ў тым, што тэатральнае мастацтва Кітая зараджалася ў народнай творчасці, у песнях і танцах народаў Кітая, у рэлігійных рытуалах. Яно мае шмат сваіх асаблівасцяў.

— Якія тутэйшыя народныя традыцыі вам спадабаліся?

— Мне вельмі падабаецца Масленіца, калі ўсе частуюцца гарачымі блінцамі, клічуць вясну і ва ўсіх добры настрой. На гэтым свяце можна па-сапраўднаму адчуць адкрытасць беларускай душы.

Лян Цзін у нацыянальным адзенні

Ніна Шпакоўская

ПРАЦЯГ ТЭМЫ

Родзічы знайшліся!

11 верасня гэтага года ў газеце "Голас Радзімы" быў надрукаваны артыкул пад загалоўкам "Чалавек шукае чалавека".

У тэксце, у прыватнасці, гаварылася, што нашчадак нашых суайчнікаў у Аргенціне Карлас Окхюзі шукае сваіх родзічаў па прозвішчы Сушчэвіч, якія, па яго звестках, павінны пражываць у цяперашнім Клецкім раёне Мінскай вобласці. Там жа была змешчана шлюбная фатаграфія Леакадзіі і Уладзіслава Сушчэвічаў. Апошні ў 1917 годзе служыў матросам у Петраградзе, дзе знайшоў сваю суджаную, а пасля вярнуўся на родную Клецчыну. Гэта — прабабуля і прадзядуля Карласа, ад якіх мы і пачалі пошукі, атрымаўшы з "Голасу Радзімы" публікацыю.

І вось аказалася, што род Сушчэвічаў вельмі разгалінаваны. Ва Уладзіслава былі два браты, Фердынанд (загінуў у час Першай сусветнай вайны) і Браніслаў, і шэсць сяцёр (самая малодшая — Эмілія). Сярод нашчадкаў Уладзіслава — сын Эдвард і ўнучка Вольга, маці Карласа. Дзеці ж Браніслава, Ванда (1942 года нараджэння) і Валер'ян (1939 года нараджэння) і сёння жывуць на Клецчыне, у вёсцы Урвель.

Мы ўстанавілі сувязь са стрыечнымі бабуляй і дзядулем нашага земляка з Аргенціны. І ад іх даведліся, што ў Мінску пражывае Роберт Сушчэвіч, унук Эміліі. Што ж датычыцца нашчадкаў астатніх сяцёр Уладзіслава, знятага на шлюбнай фатаграфіі, то яны ў 1920-х гадах рассяліся па ўсім свеце і, відаць, жывуць сёння ў Францыі, Польшчы, ЗША пад іншымі прозвішчамі.

Дарэчы, мінчанін Роберт ужо ўстанавіў электронную сувязь з аргенцінскім сваяком. Карлас піша, што цяпер збірае грошы, каб наведаць Беларусь.

Вольга Яфрэмава, дырэктар Клецкага гісторыка-краязнаўчага музея

Горад на Дняпры ў аднолькавай ступені багаты на землякоў, што праславілі нашу Айчыну ў розных галінах дзейнасці, — у грамадскай і дзяржаўнай рабоце, у навучы, літаратуры, культуры, мастацтве... Несумненна, гэта выклікана агульным развіццём жыцця ў магілёўскай прасторы, адукацыйнымі традыцыямі, што вылучалі старажытны горад у розныя часы.

Знічкі Айчыны

Алесь Карлюкевіч

У 1868 годзе ў Магілёве нарадзіўся паэт, прэзаік, крытык Гілець Калмансон. Тут трэба заўважыць адну акалічнасць. Ёсць яшчэ Якаў Калмансон. Не блытайце: гэта — розныя асобы, між іншым, браты. Якаў — рэвалюцыянер, у свой час эміграваў з Расіі... Але ж давайце ўгледзімся ў далёкі і забыты лёс Гілець Калмансона. Адзін з яго псеўданімаў досыць красамоўны — Перакаці-Поле. З першых публікацый нашага земляка — выступленне ў часопісе «Пчелка» ў 1884 годзе. А цыкл сатырычных вершаў з’явіўся ў адэскім сатырычным штотыднёвіку. І назва тае публікацыі — «Гейнаўскія матывы на новы лад». Між іншым, адразу ўзнікае пытанне, а чаму ўсё ж такі менавіта, няхай сабе і сатырай выкладзенае, наслідаванне Гейнэ. Калмансон, асабліва, выдавочна, на пачатку творчай дарогі, вельмі турбаваўся пра фарміраванне свайго светапогляду. І, пэўна ж, многія ўплывы ішлі ад знаёмства са спадчынай якраз Гейнэ. У 1895 годзе колішні магіляўчанин звяртаецца да перакладчыцкай работы. У адэскім часопісе «По морю и суше» з’яўляецца апавяданне ўкраінскай пісьменніцы Пчолкі (Касач-Драгаманавай) «Тры елкі». Перакладчык схваўся пад крыптанімам Г.М. К-н. У тым жа годзе Гілець бярэ пад нагляд кіеўская жандармерыя. Прычыны — пераліск з братам-рэвалюцыянерам Якавам, а таксама добрае знаёмства з сям’ёй філосафа і пісьменніка Мікалая Бярдзьева, якім даўно апекавалася паліцыя. У 1903 годзе Гілець уступае ў РСДРП (б). Да пачатку 1900-х адносяцца вершаваныя публікацыі нашага земляка. З 1904 года

Калмансон супрацоўнічае з «Правдой». Выступае ў калектыўным паэтычным зборніку «Песні баяка». У 1917–1922 гадах магіляўчанин займаецца партыйнай і ваеннай работай у Магілёве, Самары, Гомелі. Пазней жыве ў Маскве. Удзельнічае ў стварэнні знакамітых у свой час літаратурных суполак «Іскра», «Змена», «Вагранка». Друкуецца ў часопісах «Октябрь», «Земля советская». У 1937 годзе паэта і старога рэвалюцыянера (ва ўзросце 69 гадоў!) рэпрэсавалі, расстралялі.

Яшчэ адна яркая асоба ў гісторыі рускай літаратуры нараджэннем з Магілёва. Ды для многіх чытачоў імя гэтае знаёма з дзяцінства. Ці чыталі вы аповесць «Дзікі сабака Дзінга, або Аповесць пра першае каханне»? А напісаў гэты твор наш зямляк з Магілёва вядомы рускі прэзаік Рувім Ісаевіч Фраерман (нарадзіўся ў 1891 годзе). З дзяцінства Рувім пастаянна ездзіў з бацькам па лясніцтвах, вёсках і мястэчках Магілёўшчыны. Закончыў хлопец Магілёўскае рэальнае вучылішча. Там яго творчыя здольнасці былі падтрыманы настаўні-

кам літаратуры Салодкім. Першыя вершы Рувім надрукаваў у вучылішчым часопісе «Труд ученика». Паступіў у Харкаўскі тэхналагічны інстытут і ў 1918 годзе, пасля 3-га курса, накіраваўся на практыку на Далёкі Усход. Там і пачаліся сапраўдныя «універсітэты жыцця». Адна з самых ранніх аповесцяў Фраермана — «Буран» з’явілася ў друку ў 1926 годзе. Матэрыял грамадзянскай вайны, падзеі на Далёкім Усходзе паслужылі асновай для такіх аповесцяў, як «Васька-гіляк», «Агнёўка», «Залаты Васілёк», «На Амуры». Разам з партызанскім атрадам камісар Рувім Фраерман ажыццявіў у 1920 годзе найскладанейшы 4-месячны пераход скрозь тайгу да Ахоцкага мора. Імя пісьменніка чуў і другі знакаміты далёкаўсходні партызан, з якім Фраер-

ман пазнаёміцца і пасябруе ўжо ў Маскве, — Аляксандр Булыга або прэзаік, славы арганізатар літаратурнага жыцця ў 1930–1940-ыя гады Аляксандр Фадзееў. Праз шмат гадоў Рувім Ісаевіч напіша пра грамадзянскую на Далёкім Усходзе дакументальную кнігу «Успаміны пра паход партызанскага атрада з Мікалаеўска-на-Амуры да Якуцка». А «Дзікі сабака Дзінга...», вядомы яшчэ і па фільму кінарэжысёра Ю. Карасіка, нарадзіўся ў 1939

годзе.

Магілёў — і радзіма опернага спевака Сяргея Іванавіча Мігая (нарадзіўся ў 1881 годзе ў сям’і святара). З шасці гадоў спяваў у царкоўным хоры. Пасля — у хоры Магілёўскай гімназіі. Часам выконваў нават сольныя партыі. Захапляўся іграй на флейце. Меў свабодалюбівы характар, хаця дома панаваў кансерватыўна-праваслаўны дух. Традыцыі жвольнасці, свабоды — гэта ўсё існавала ў гімназіі, якую, між іншым, у розныя дарэвалюцыйныя часы скончылі ўдзельнік падрыхтоўкі замаху на Аляксандра II Р. Ісаеў, адзін з кіраўнікоў народніцкага руху С. Кавалік, дзеяч міжнароднага рэвалюцыйнага руху і вучоны-прыродазнавец М. Судзілоўскі, беларускі пісьменнік і вучоны-геолаг М. Грамыка. У 1909 годзе пачалася болей мэтанакіраваная кар’ера Сяргея Мігая як спявака. Наш зямляк вучыцца ў Адэскім музычным вучылішчы. 4 снежня 1909 года Сяргей упершыню выступае на канцэртнай эстрадзе. Выконвае арыю князя Ігара. Таленавітага маладога чалавека заўважыла Антані-

на Васільеўна Няжданава, па тым часе — салістка маскоўскага Вялікага тэатра. Яна і рэкамендавала пачынаючага спевака ў Вялікі тэатр. Там адбыўся дэбют Сяргея Мігая ў ролі Вялянціна («Фауст») у красавіку 1912 года. Наступныя дванаццаць гадоў наш зямляк — на сцэне Вялікага. Працаваць тут знакамітаму спеваку давядзецца і пазней — у 1927–1930 гады. Усё жыццё Сяргей Іванавіч вызначаўся надзвычайнай працаздольнасцю, тэатр ніколі не быў адзіным месцам яго працы. Спявак актыўна займаўся канцэртнай дзейнасцю. І асабліва ў 1912–1946 гадах. Дуэты А. Даргамыжскага і М. Глінкі Мігай выконваў неаднойчы разам з Няжданавай і Собінавым. З 1912 года ўдзельнічаў у канцэртах гуртка аматараў рускай музыкі. Цікавыя адмеціны творчай, жыццёвай біяграфіі Мігая — выкананне кантаты С. Рахманінава «Вясна» і паэмы «Званы» пад кіраўніцтвам самога аўтара. З 1918 года Сяргей Іванавіч даваў сольныя канцэрты ў ансамблі з вядомым піяністам Ульрыхам у Маскве, Ленінградзе, Казані, Пензе, Смаленску. У 1941 годзе Сяргей Мігай, будучы чалавекам сталага веку, нягледзячы на ўсе ваенныя акалічнасці, арганізаваў у Ленінградзе літаратурна-музычную вечарыну ў гонар 100-годдзя гібелі Міхаіла Лермантава...

Магілёў літаратурны, мастацкі, артыстычны... Калі будзеце вандраваць па горадзе на Дняпры, каб спасцігаць праз яго біяграфію культурныя памятки, ведайце: Магілёў самым цесным чынам звязаны з рускай літаратурай, рускай музычнай культурай.

Магілёў. Казённая палата і казначэйства. Канец XIX ст.

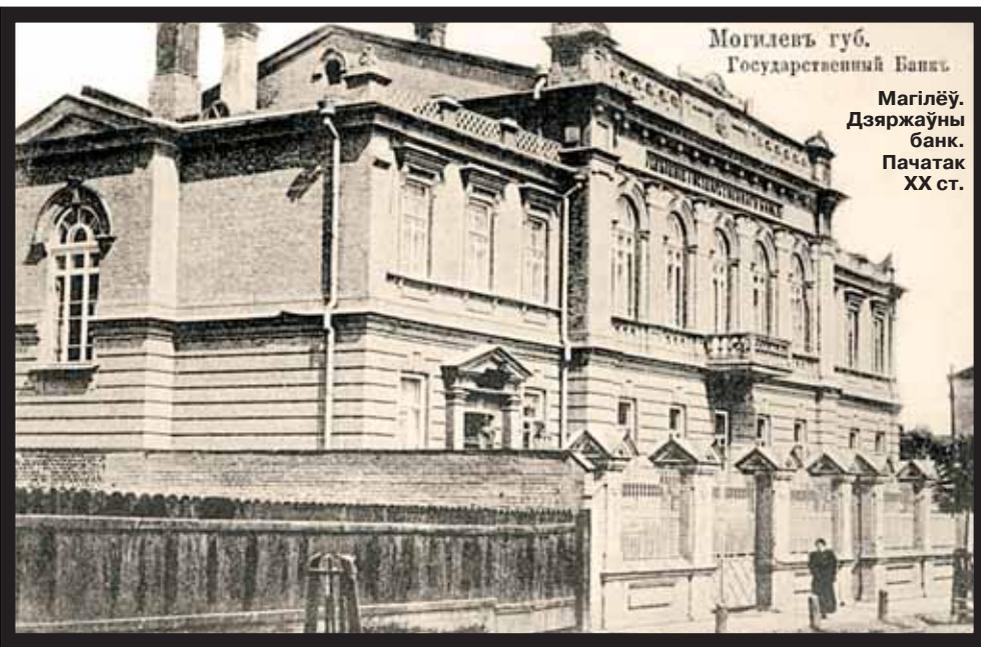

Магілёў губ. Казённая палата і Казначэйства.

Магілёў. Параходная прыстань. Канец XIX ст.

2289/505 Магілёў на Дняпр. Параходная прыстань. Мобілы. Пампэрлат.

Магілёў губ. Государственный Банк.

Магілёў. Дзяржаўны банк. Пачатак XX ст.

З'явы адлюстраваліся ў выразных імгненнях

Фотаздымкі Беларускага тэлеграфнага агенцтва прадставілі ў Кішынёве

Андрэй Гусін

Здымкі экспанаваліся на выставе фотамайстраў СНД пад назвай “Мая краіна”. Каля 80 мастацкіх работ фотамайстраў з Беларусі, Расіі, Азербайджана, Арменіі, Казахстана, Малдовы, Таджыкістана дэманстраваліся ў Нацыянальным музеі гісторыі і археалогіі Малдовы. Гледачам былі прапанаваны розныя фатаграфіі: пейзажы, здымкі, прысвечаныя культурнаму і грамадска-палітычнаму жыццю краін Садружнасці; фатаграфіі аб спартыўных падзеях.

На цырымоніі ўрачыстага адкрыцця выставы прысутнічалі старшыня выканкама — выканаўчы сакратар СНД Сяргей Лебедзеў, кіраўнікі інфармацыйных агенцтваў краін СНД, якія знаходзіліся ў Малдове з нагоды пасяджэння Савета кіраўнікоў дзяржаўных інфармацыйных агенцтваў Садружнасці Незалежных Дзяржаў.

Выставу фотамайстраў з краін СНД наведаў Прэзідэнт Малдовы Уладзімір Варонін (на здымку — у цэнтры)

Знаёмства, якога чакалі

Ніна Мардовіна

З творами шасці латвійскіх мастакоў можна пазнаёміцца на выставе жывапісу, графікі, скульптуры ў мінскім Музеі сучаснага выяўленчага мастацтва.

Па словах дырэктара музея Васіля Шаранговіча, творчасць латвійскіх майстроў заўсёды вылучалася адметнасцю. Асабліва гэта тычылася мастакоў, творы якіх не ўпісваліся ў рамкі сацрэалізму. Выстава пад назвай “Погляды 6” дае магчымасць пазнаёміцца з працэсамі развіцця мастацтва ў гэтай прыбалтыйскай краіне. У ліку аўтараў прадстаўленых работ — Яніс Мітрэвіцэ, вядомы жывапісец, эксперыменты якога аказалі ўплыў на фарміраванне мастацтва Латвіі ў апошнюю дзесяцігоддзе XX стагоддзя. Леанардс Лагануўскіс, які працаваў у 90-х у Берліне і ўдзельнічаў у выставах актуальнага мастацтва, у сябе на радзіме стаў самым паслядоўным прадстаўніком канцэптуальнага мастацтва.

Своеасаблівыя творы скульптуры прадставіў у Мінску Глебс Панцэлеўс. Матэрыяламі для іх сталі алюмініевае ліццё, сталь, бронза. Глебс выкладае ў Латвійскай акадэміі мастацтваў на аддзяленні скульптуры. Прычым у Рызе ўстаноўлена некалькі створаных ім помнікаў. Па словах латвійскага госьця, які ўпершыню ў Мінску, яму вельмі спадабалася беларуская сталіца.

Класіка ў сучаснай прасторы

Алеся Сарокіна

У галерэі “Панарама” Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі экспануецца выстава каліграфіа, прафесара Паўла Семчанкі.

У экспазіцыі — 45 твораў, выкананых аўтарам у розных тэхніках і матэрыялах. П. Семчанка заўсёды, асабліва ў працах апош-

няга дзесяцігоддзя, выступаў як мастак-тэхналаг, мастак-дызайнер, мастак-рамеснік. Ён тонка разумее і адчувае матэрыял, ствараючы неверагодна ўзнёслыя, лёгкія, артыстычныя вобразы.

Творчасці мастака заўсёды была ўласціва неадольная цяга да эксперыменту. Пацвярджэннем таму служаць яго цыклы на тэмы музыкі — “Бах”, “Бетховен”,

“Моцарт”. Гэтыя работы выкананы па металу.

Каліграфія прафесара Паўла Семчанкі сведчыць аб актуальнасці класікі ў прасторы сучаснага мастацтва. Класічнае праяўляе сябе ў жывой традыцыі каліграфічнага пісьма.

На вернісажы дэманстраваліся дакументальныя фільмы пра творчасць П. Семчанкі.

Зямля і космас сыйшліся разам

Унікальную калекцыю знаходак можна ўбачыць на выставе, якая прысвечана 120-годдзю з дня нараджэння Язэпа Драздовіча

Кацярына Сідзелавя

Экспазіцыя ў Мінску прадстаўляе хрэстаматычныя і малавядомыя творы Язэпа Драздовіча. Сярод іх — калекцыя славуных дыянаў “Тракаўскі замак”, “Папугай”, “З замкам на возеры. Накцюрн”. Прадстаўлены яго работы ў газеце “Наша Ніва”, першым беларускім календары. У ліку цікавых экспанатаў і унікальнае “пасведчанне”, якое выдавалася маладым выкладчыкам, якія скончылі курсы беларусазнаўства. Язэп Драздовіч стаў вядомым таксама дзякуючы серыі партрэтаў беларускіх князёў. Імёны не-

каторых з іх даўно згубіліся ў летапісах Вялікага княства Літоўскага, і толькі ў карцінах мастака яны ажылі зноў. Тут жа прадстаўлены работы майстра па дрэву.

Асаблівую старонку ў гісторыі творчасці Язэпа Драздовіча займаюць карціны на касмічную тэматыку. Ён стаў ледзь не першым мастаком, які зацікавіўся космасам і паспрабаваў яго адбіць на сваіх палотнах. Некаторыя з яго твораў сталі прарочымі. Увазе наведвальнікаў выставы прадстаўлены карціны “Космас”, “Сустрэча вясны на Сатурне”, “Штучнае” мора. Жыццё на Марсе” і іншыя.

Язэп Драздовіч яскрава раскрыў шматграннасць свайго таленту